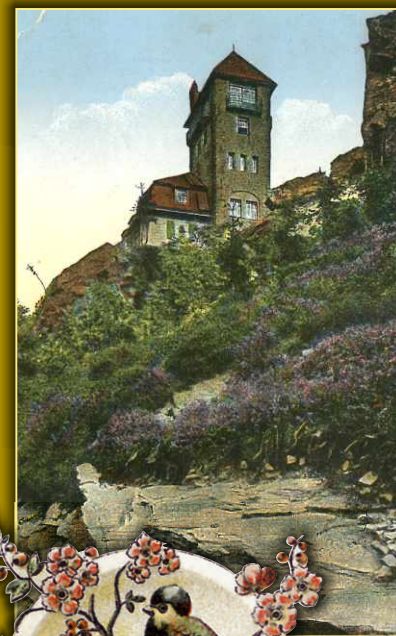
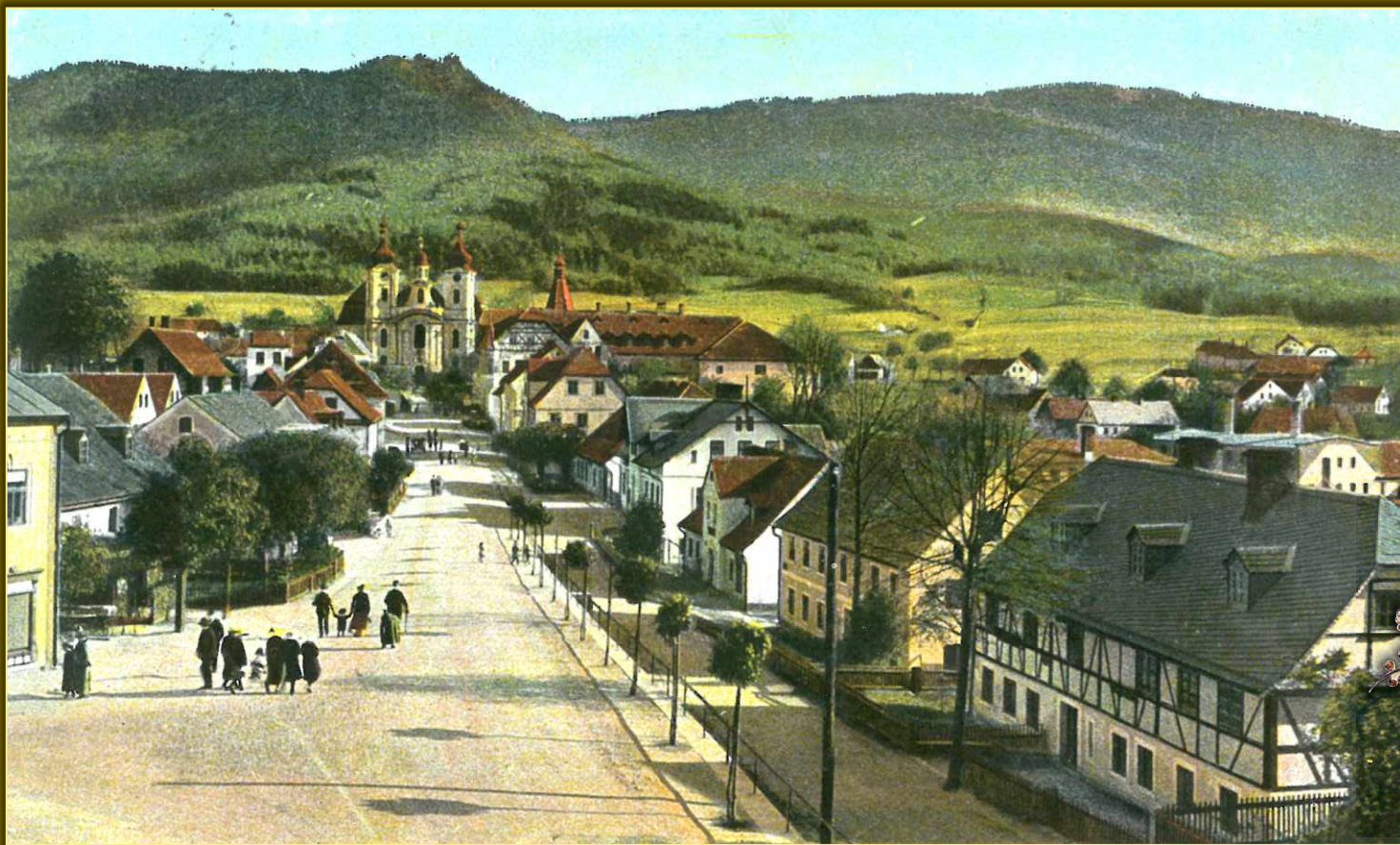

Vyprávění o místech a lidech z Jizerských hor i jejich podhůří

Je těžké navazovat na něco tak úspěšného, jako byly po dlouhá léta kalendáře vydávané panem Janem Baldou a jeho spolupracovníky z nakladatelství Buk.

Oba máme mnoho společného... Máme rádi staré věci, sbíráme staré pohledy, zajímáme se o historii, fotíme, milujeme toulání Jizerkami, jsme patrioti...

Bylo mi líto tuto krásnou tradici, kterou si mnozí z vás oblíbili – a já jsem mezi ně také patřil – přerušit. A tak mi dovozte, abych s vámi skrze tento kalendář nahlédl do starých i méně starých časů a zastavil se nad některými místy či jmény. Společně se setkáme s řadou lidí, které ovlivnily naše hory, i lidmi, kteří naopak ovlivnily podobu Jizerských hor i jejich podhůří.

Vůbec nechci hodnotit, které časy byly „ty zlaté“ a které méně, život je krátký na to, abychom to mohli udělat. A hlavně, on to má každý jinak... Každý čas přináší něco dobrého. A moc bych si přál, aby nám Jizerky stále byly dobrým místem pro relaxaci a objevování krás a aby i my jsme pro ně byli ohleduplnými společníky a v případě potřeby jim šli pomoci...

Doufám, že obrázky z kalendářů a příběhy k nim napsané vás nejen trochu poučí, ale třeba i inspirují k nějakému výletu, abyste se sami přesvědčili, jak místa ze starých pohlednic vypadají dnes.

Alespoň jeden příklad za všechny – o místě, které mám nesmírně rád... Osada Jizerka. Na jaře, v létě, na podzim i v zimě, za slunného dne, za mlhavého rána, v jizerskohorském dešti, který vypadá, že snad nikdy neskončí. Vždy má svoje kouzlo a jedinečnost.

Dovoďte mi, abych vám popřál příjemné čtení.

Ivan Vydra

Vyprávění o místech a lidech z Jizerských hor i jejich podhůří | 2023

Texty vybral a sestavil Ivan Vydra. Dobové pohlednice jsou ze sbírky autora, R. Jelínka, archivu společnosti Kitl s.r.o. a z veřejných internetových zdrojů.

Sazba, tisk, objednávky: RECo design s.r.o. Chrastava, www.recodesign.cz, tel.: 603 260 778

Ořešník, 1913

Leden

2023

2	PONDĚLÍ <i>Karina, Karin</i>
3	ÚTERÝ <i>Radmila, Radomil</i>
4	STŘEDA <i>Diana</i>
5	ČTVRTEK <i>Dalimil</i>
6	PÁTEK <i>Tři králové: Kašpar, Melichar, Baltazar</i>
7	SOBOTA <i>Vilma</i>
8	NEDĚLE <i>Čestmír</i>

1.týden

Už to jede... z Ještědu na saních!

Sánkařská dráha na Ještědu, 1912

Ještěd od půlky 19. století lákal ke sportovním radovánkám obyvatelé *Reichenbergu*, tedy Liberce. A to zejména v zimě, kdy na jeho svahy napadlo velké množství sněhu. První sjezd na saních rohačkách z vrcholu dolů prý podnikl Josef Hoffmann 22. lednový den roku 1889. Sánkování se stalo tak oblíbeným a populárním sportem, že v roce 1909–1910 byla na Ještědu vybudována moderní závodní sánkařská dráha evropských parametrů podle projektu ing. Ernesta Webera. Její délka byla úctyhodné tři kilometry, překonávala převýšení 440 metrů, a měla 18 bedněných klopených zatáček. Dokonce bylo pořízeno i elektrické měření času. Dráha byla považována za jednu z nejlepších svého druhu na světě a provozoval ji Německý horský spolek pro Ještědské a Jizerské hory. Už v roce 1914 se ještědská dráha stala dějištěm mistrovství Evropy, které vyhrál reprezentant Rakouska-Uherska, horolezec a nadšenec sánkování – Liberečák Rudolf Kauschka. Ten byl nejen výborným sportovcem, ale také básníkem a autorem knihy "Turistika a horolezectví" (*Wandern und Klettern*). Evropský šampionát se tady konal ještě v roce 1939. Po druhé světové válce se dráha ještě nějaký čas používala, v 60. letech 20. století byla i část obnovena, ale pak postupně chátrala a dnes najdete na severovýchodní straně Ještědu jen její zbylá torza.

Leden

2023

9	PONDĚLÍ <i>Vladan</i>
10	ÚTERÝ <i>Břetislav</i>
11	STŘEDA <i>Bohdana</i>
12	ČTVRTEK <i>Pravoslav</i>
13	PÁTEK <i>Edita</i>
14	SOBOTA <i>Radovan</i>
15	NEDĚLE <i>Alice</i>

2.týden

Pomníčky zabitých svážečů dřeva

Jizerskohorští svážeči dřeva, počátek 20. století

Velké množství pomníků roztroušených po celých Jizerských horách nám dodnes dává svědectví o drsnosti tohoto kraje a už dávno je zapomenuté řemeslo svážečů dřeva. Velmi nebezpečná byla práce mužů, kteří po zasněžených stráních řídili nákladní saně plně naložené bukovými poleny. Jen stěží se tento dopravní prostředek řídil i brzdil. Mezi Smědavskou horou a Poledními kameny narazíte na litinový kříž v místě, kde v prosinci 1838 vnitřním zraněním způsobeným saněmi podlehl Franz Preissler z Bílého Potoka. S pomníčkem připomínajícím smrt Wilhelma Linkeho v roce 1911 se můžete setkat u Mariánskohorských bud. Jen malý kousek cesty od vodopádu Černého Štolpichu zemřel pod svými saněmi svážeč dřeva Gustav Maiwald z Ferdinandova v únoru 1930. Některé pomníčky byly ale zřízeny z vděku těch, kteří svoje nezdary a zranění od dřeva a saní jen zázkem přežili. Je to například Enderův obrázek na západním úbočí Rapické hory, kde se 10. února 1869 na Antona Endera z Nového Města pod Smrkem převrátily saně plné dřeva. Nešťastník měl sice mnohokrát přelámané nohy, ale přežil... Tolik štěstí neměli svážeči dřeva Ignaz Augusten (1880), Karl Jäger (1927), Florian Krause (1866), Franz Mužiček (1851), Josef Kratzer (1890) a mnozí další, jejichž příběhy se nedochovaly.

Leden

2023

23 PONDĚLÍ
Zdeněk

24 ÚTERÝ
Milena

25 STŘEDA
Miloš

26 ČTVRTEK
Zora

27 PÁTEK
Ingrid

Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti, 1945

28 SOBOTA
Otýlie

29 NEDĚLE
Zdislava

4.týden

První dálková jízda na světě z Jizerek až do Mannheimu *T. Liebig a K. Benz, 1893*

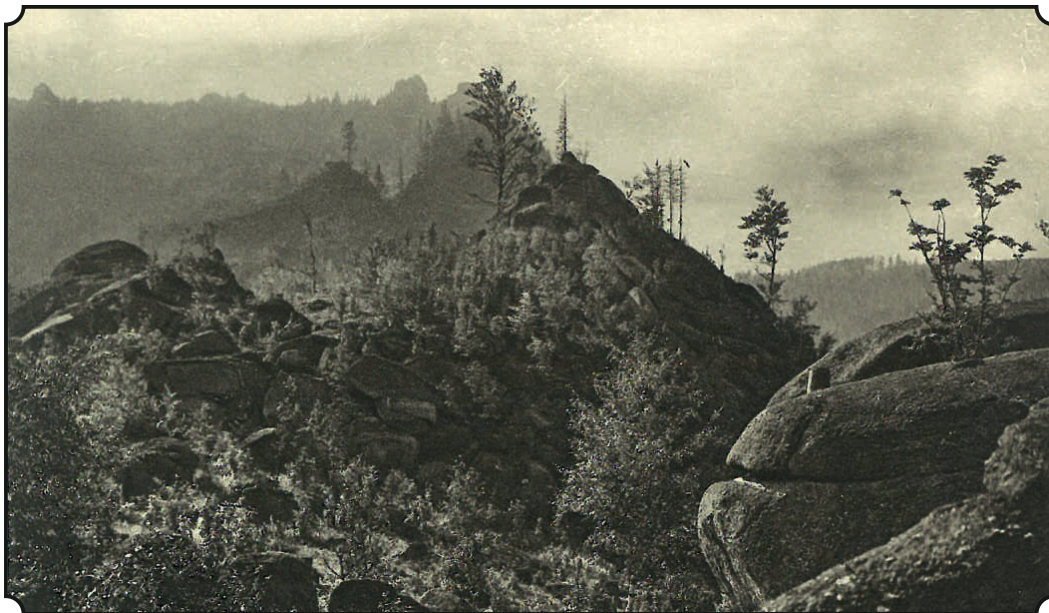
Theodor von Liebig (15.6.1872–24.5.1939) z Liberce byl prvním českým držitelem řidičského oprávnění i automobilu. Byl dědicem a majitelem textilních továren v celém podhůří Jizerských hor, prezidentem Svazu německých průmyslníků, prezidentem Duchcovské uhelné společnosti, předsedou správní rady akciové společnosti Liberecká pouliční dráha, české Union banky a společnosti Siemens a.s. pro výrobu elektrických zařízení v Praze, jeden ze zakladatelů automobilky RAF. Byl pokrokový a obdivoval vše nové. Když v roce 1893 navštívil přítele Karl Benze v Mannheimu a uviděl jeho právě dokončovaný první čtyřkolový vůz, byl nadšen a hned ho musel mít. Při loučení Benzovi řekl: „Do roka za vámi přijedu vaším vozem na návštěvu.“ Sám Benz tomu nevěřil. O Vánocích též rok vlak přivezl do Liberce „vůz bez koní“ značky Benz Victoria s výrobním číslem 76. Byl to třetí automobil v celém Rakousku–Uhersku. A v roce 1894 opravdu dvaadvacetiletý Liebig společně se svým přítelem, dr. Franzem Stranským uskutečnil první dálkovou jízdu na světě: z Liberce do Mannheimu – 939 kilometrů ujeli za sedm dní, s průměrnou spotřebou 21 litrů benzínu a 150 litrů chladicí vody na 100 km.

Únor

2023

6	PONDĚLÍ <i>Vanda</i>
7	ÚTERÝ <i>Veronika</i>
8	STŘEDA <i>Milada</i>
9	ČTVRTEK <i>Apolena</i>
10	PÁTEK <i>Mojmír</i>
11	SOBOTA <i>Božena</i>
12	NEDĚLE <i>Slavěna, Slávka</i>

6.týden

Trampové a písničkáři bratři Ryvolové na Islandu

Polední kameny, 1923

Jizerské hory se staly už ve 30. letech 20. století svobodným prostorem, kde slovy Wabiho Ryvoly „*na pokroucenéj generační strom se slétaj z dálky hejna divnejch ptáků.*“ Trampování a muzikanti Wabi a Miki Ryvolové k sobě neodlučně patří. A vlastně i k Jizerkám. Stalo se tak poté co se seznámili osadníci z trampské osady Island (kemp na Olivetské hoře), vedené Jaroslavem Velinským, známým spíše pod přezdívkou Kapitán Kid, s trampy z kladenské osady Zlatý klíč, jejímiž členy byli i bratři Ryvolové. Od roku 1965 se tuláci z obou osad navštěvovali a prožívali v tehdy téměř opuštěných a divokých horách společná dobrodružství. A tak Ryvolové působili i v Jizerkách a Wabi se stal dokonce osadním čarodějem Spojené trampské osady Rikatádo. Vandrování po horách bylo tehdy spojeno i s muzicírováním, vždyť téměř každá osada měla svoji kapelu. Mnohé dnes již legendární písně bratrů Ryvolových byly inspirovány i příběhy, zažitými v horách na severu Čech, např. Wabiho *Island* – hymna věnovaná stejnojmenné osadě nebo Mikiho *Trail TO Island* se známým refrénem: „*Nechci vo něm slyšet, nechci nikdy vidět inslanskej kraj, mý šedivý vlasy mi za pravdu daj!*“

Únor

2023

20 PONDĚLÍ
Oldřich

21 ÚTERÝ
Lenka, Eleonora

Mezinárodní den mateřského jazyka

22 STŘEDA
Petr

23 ČTVRTEK
Svatopluk

24 PÁTEK
Matěj, Matyáš

25 SOBOTA
Liliana

26 NEDĚLE
Dorota

8.týden

Čižbáři neboli *Vogelmixové* z Jizerských hor

Rašeliniště Na Čihadlech, 1926

Čihařství nebo také čižbářství patří ke starým řemeslům a v Jizerských horách bylo velice rozšířeno. Poprvé je zmiňováno už v roce 1381, kdy poddaní vykonávali čižbu jako robotu a dodávali ptačí maso do zámecké kuchyně frýdlantské vrchnosti. Čihaři byli lovci a chytači malých ptáků a používali k tomu různých metod. Ve vytypovaných místech pokládali klíčky s živými ptáky, k nimž se sesedali většinou ze severu táhnoucí hejna ptáků. Návnady měly na sobě lep a čihaři, schovaní v úkrytech – čihadlech, pak na nešťastné ptáky přehazovali sítě. Ulovení ptáci se navlékali na provázky a krom zámku se prodávali na trzích jako pochoutka. Lovili se zvonci, pěnkavy, čížkové, konopky, dlaskové, hýlové i špačkové a holubi... Až v roce 1870 vyšel první zemský zákon na ochranu ptactva, který lov ptáků na maso zakázal. Zpěvní ptáci byli lapáni i pro potěchu a byli prodáváni v klecích hlavně do měst pro svůj zpěv i pro barevnou krásu – křivky, stehlíci, červenky, konopky i sýkory. Čihařilo se po celých horách, ale osada Jizerka byla tímto řemeslem i kvalitní nabídkou ptáků proslulá. Pryč je čas tajemných mužů s dřevěnými klikkami a sítěmi na zádech, třímajících dýmku v ústech.

Březen

2023

6	PONDĚLÍ Miroslav
7	ÚTERÝ Tomáš, Tom
8	STŘEDA Gabriela, Zoltán
9	ČTVRTEK Františka
10	PÁTEK Viktorie
11	SOBOTA Anděla, Angelika
12	NEDĚLE Řehoř

Den památky obětí vyhlazení terezínského rodinného tábora

Den vstupu České republiky do NATO, 1999

10.týden

Rozhledna na Smrku

Smrk, 1901

Už v roce 1892 byla vztyčena první dřevěná rozhledna na hoře Smrku (1124 m). Zasloužili se o to milovníci přírody a hor ze dvou spolků – sekce Krkonošského horského spolku (RGV) ve Świeradowě-Zdroji a Zalesňovací a okrašlovací spolek z Nového Města pod Smrkem, tehdy pojmenovaném německy *Neustadt am Tafelfichte*. Drsné jizerskohorské počasí a čas způsobily její zkázu. Nejvyšší hora Jizerských hor si musela na novou rozhlednu počkat až do 20. 9. 2003. V roce 1992 vznikla z podnětu nadšenců Ing. Karla Jeřábka (1947–2009) a Juraje Smutného Společnost pro obnovu rozhledny na Smrku. Byla vypsána architektonická soutěž na tuto ojedinělou stavbu a vyhrál ji návrh Ing. arch. Jana Dudy z Liberce. A pak se roztočil kolotoč jednání o povolení stavby a na konto rozhledny přibývaly peníze od dárců. Výstavbě významně pomohlo, že Ing. Jeřábek byl v roce 1994 zvolen starostou Nového Města a mohl se věci věnovat i z pozice úřední. A dokázal to – v únoru 2002 bylo stavební povolení na stole a o rok a půl později se příznivci této myšlenky dočkali „své“ rozhledny. Ing. Karel Jeřábek zemřel v roce 2009, ale kovová rozhledna na Smrku nám stále připomíná úsilí tohoto patriota Jizerských hor.

Březen

2023

13	PONDĚLÍ <i>Růžena</i>
14	ÚTERÝ <i>Rút, Matilda</i>
15	STŘEDA <i>Ida</i>
16	ČTVRTEK <i>Elena, Herbert</i>
17	PÁTEK <i>Vlastimil, Vlastimila</i>
18	SOBOTA <i>Eduard</i>
19	NEDĚLE <i>Josef, Josefina</i>

11.týden

Železnice a sklo, jak tohle jde dohromady?

Tanvald, 1915

Na první pohled se může zdát, že výstavba železnice a výroba skla s sebou vůbec nesouvisí. A přeci! Jizerskohorští a benátská sklárna spolu po staletí soupeřili o evropské, ale i zámořské trhy. Ti benátská ale bývali zpravidla kvalitou o krok napřed, zejména ve zpracování skla na korálky, chcete-li perličky. Dokonce dvakrát v historii pomohla výstavba železnice v technologickém rozvoji jizerskohorských sklárů.

Když v roce 1856 začala stavba železnice z Pardubic do Liberce, vedoucí i přes Železný Brod a Jablonec nad Nisou, investoři tenkrát svěřili stavbu mostů a tunelů těm nejlepším v oboru – Italům. A náhoda tomu chtěla, že přijelo i několik dělníků z italského ostrova Murano, ostrova, který se proslavil výrobou skla po celém světě.

A tak po večerech při žejdlíku piva místní sklárni snadno od Italů vyzvěděli, v čem spočívá tajemství „záhadného“ broušení italských perliček. A to se opakovalo jako přes kopírák i v roce 1874, kdy byla započata stavba železnice ze Železného Brodu do Tanvaldu. Opět přijeli dělníci od Murána a prozradili, jak ještě lépe brousit perličky, tentokrát tzv. „technologii na drátkách“. Někteří z italských dělníků se v podhůří Jizerek dokonce natrvalo usadili.

Březen / Duben

2023

27 PONDĚLÍ
Dita

28 ÚTERÝ
Soňa

Den učitelů, narození Jana Amose Komenského, 1592

29 STŘEDA
Taťána

30 ČTVRTEK
Arnošt, Ernest

31 PÁTEK
Kvido

1 SOBOTA
Hugo

2 NEDĚLE
Erika

13.týden

Hrací skříně do celého světa i do hospod v Jizerkách *Orchestrion Riemer v lokále, 1925*

„Když máš v chalupě orchestrion, nevádí, že do ní fičí...“ zpívá Waldemar Matuška v písni v seriálu Chalupáři (1976). Na Liberecku se výrobou flašinetů, pianol, polyfonů, hracích strojů a orchestrionů zabývalo hned několik firem – J. Harwardt, J.E. Koch, A. Proksch... K těm nejúspěšnějším ale jednoznačně patřili chrastavští bratři Riemerové. Augustin Riemer, žijící na Panenské Hůrce, získává první flašinet v roce 1845. Rozebírá ho a snaží se vyrobit funkční kopii. Pokus doslova změnil život celých generací této původně zemědělské rodiny. Vyrábí stále nové a nové kusy a daří se je prodávat. Zakládá firmu *Josef Riemer und Söhne*. Výrobu zahajuje na Bedřichovce, později staví velký výrobní areál v centru Chrástavy a zaměstnává až dvacet lidí. Začínají produkovat i rozměrné, krásně zdobené hrací skříně i orchestriony. Ty jsou určeny jak do místních, libereckých, jabloneckých, tanvaldských restauračních podniků, ale i na vývoz. Riemerové exportují do celého Rakouska-Uherska, Francie, Belgie, Ruska, ale i do USA. Po roce 1945 byli Riemerové vysídleni, ale od roku 1947 se v areálu Riemerovy firmy začaly vyrábět varhany. I přes vyhlášenou kvalitu a dobré jméno výrobků, byla výroba o pět let později ukončena.

Duben

2023

10 PONDĚLÍ
Darja / Velikonoční pondělí

11 ÚTERÝ
Izabela

12 STŘEDA
Julius

13 ČTVRTEK
Aleš

14 PÁTEK
Vincenc

15 SOBOTA
Anastázie

16 NEDĚLE
Irena

15.týden

Zkáza hutě a panského domu na Kristiánově

Panský dům v Kristiánově, 1934

Osada Kristiánov (*Christiansthal*) byla založena spolu se sklářskou hutí v roce 1775 Johannem Leopoldem Riedlem. Huťmistr Riedl si od Christiana Philippa Clam-Gallase pronajal pozemky pro těžbu dřeva pro huť pod Černou horou. Sklářskou pec poprvé roztopili na Tři krále o rok později. Horská obec byla zcela soběstačná a měla dokonce svůj hřbitov, kde byl v roce 1870 pochován i její zakladatel, duchovního, školu, pilu a mlýn. Huť produkovala skleněnou hmotu k dalšímu zpracování. Vyráběly se tu různé druhy čiší, lékárenské nádobky, flakony a lahvičky na čichací sůl, táhly se tu také trubičky pro výrobu korálek, mačkaly se tady knoflíky atd.

První požár v huti v roce 1886 byl včas uhašen, ale 7. srpna o rok později sklárna do základů vyhořela a s ní i škola, zůstal stát jen honosný panský dům, který byl následně využíván jako lovecký zámek. Od roku 1887 jej nabídl majitelé jako místo pro zotavovací pobyty pro chudé a churavé dívky. V roce 1929 byl převeden na Československý stát a užíval jej KČT jako ubytovnu. Konec panského domu přišel v roce 1938, kdy sem přišla čsl. armáda. Po mnichovské dohodě vojáci museli Kristiánov opustit a budovy ze "strategických důvodů" podpálili.

Duben

2023

24 PONDĚLÍ
Jiří

25 ÚTERÝ
Marek

26 STŘEDA
Oto, Ota

27 ČTVRTEK
Jaroslav

28 PÁTEK
Vlastislav, Vlastislava

29 SOBOTA
Robert

30 NEDĚLE
Blahoslav

17.týden

Osada Velká Jizera dopadla hůř než Jizerka

Osada Velké Jizera, 1910

Sklářským a dřevorubeckým osadám uprostřed lesů se po druhé světové válce příliš nedařilo. Jednou z nich byla i Velká Jizera, původně *Iserweise*. Založili ji evangelíci prchající před náboženským útlakem v roce 1630. Krajina lesů a rašelinišť skýtala sice bezpečí, ale bylo to nehostinné místo k bydlení. Vedl je jakýsi Čech Thomas, který našel místo na levém břehu říčky Jizery, a jeho následovníci tady založili osadu. Obživou místním byl chov ovcí a koz, muži pracovali v lese, později část z nich docházela do sklářské huti v Orle – *Karlsthalu*. Ve velkém se tady také pašovalo i pytláčilo.

Osada byla zcela soběstačná, čítala ve 30. letech 20. století 43 domů, 2 mlýny, 2 školy, pekárnu, 3 hospody... V roce 1945 i sem dorazila Rudá armáda. Starosta byl zastřelen a po válce, kdo přežil, byl vysídlen... Opuštěné plně vybavené chalupy byly vydrancovány. Čas zkázy nastal. S obrovskou důkladností byla všechna stavení zbourána a spálena, byl zachován jen dodnes sloužící *Dom Górzystów*. Původně osada Velká Jizera ležela na pruském území, ale po druhé světové válce se stala součástí Polska. Na některých hraničních patnicích dodnes můžeme pozorovat přerod z „D“ prodloužením svislé čárky na „P“...

Květen

2023

8	PONDĚLÍ <i>Státní svátek / Den vítězství</i>	<i>Den vítězství, 1945</i>
9	ÚTERÝ <i>Ctibor</i>	
10	STŘEDA <i>Blažena</i>	
11	ČTVRTEK <i>Svatava</i>	
12	PÁTEK <i>Pankrác</i>	
13	SOBOTA <i>Servác</i>	
14	NEDĚLE <i>Bonifác</i>	<i>Den matek</i>

19.týden

Dolování v kopcích u Nového Města pod Smrkem *Geologický průzkum na Měděnci, 1956*

První zaznamenané zprávy o nálezích cínu (kasiteritu) v kopcích pod horou Smrkem pochází z roku 1576. Majitelé frýdlantského panství sem pozvali zkušené prospektory odkudsi z Krušných hor a z Tyrolska. Ti během velmi krátké doby provedli stovky zkušebních jam, tzv. pinek a otevřeli několik štol na Rapické hoře, Měděnci i Svinském vrchu. Horníci žili zprvu v Ludvíkově, teprve v roce 1584 byla povolena stavba Českého Nového Města (*Böhmische Neustadt*), tedy dnešního Nového Města pod Smrkem. V roce 1592 Melchior z Redernu udělil městu znak a privilegia. Cín byl tehdy potřeba zejména na odlévání zámeckého nádobí, kostelních nádob, ale i k výrobě rakví či oken. Romanticky znějí jména dnes zasypaných či zamčených dolů: Beránek Boží, Věrné Bratrstvo, Děti Izraele, Nadílka štěstí, Ptačí zpěv, Blažená bohatá útěcha, Rapold, Nebeské vojsko a mnohé další. Těžily se tady ale i železné a měděné rudy. V době prosperity se ročně vytěžilo ve všech dolech na Novoměstsku kolem 160 metráků rud. Po roce 1653 těžba pomalu ustala. Seznam řemeslníků Nového Města v roce 1845 uvádí ještě dva havíře, kteří stále paběrkovali cín. Geologický průzkum v 50. letech 20. století potvrdil nerentabilitu těžby ve zdejší lokalitě. Dnes jsou díla uzavřena a jsou významným zimovištěm mnoha druhů netopýrů.

Květen / Červen

2023

29	PONDĚLÍ <i>Maxmilián, Maxim</i>	
30	ÚTERÝ <i>Ferdinand</i>	
31	STŘEDA <i>Kamila</i>	
1	ČTVRTEK <i>Laura</i>	<i>Mezinárodní den dětí</i>
2	PÁTEK <i>Jarmil</i>	
3	SOBOTA <i>Tamara, Kevin</i>	
4	NEDĚLE <i>Dalibor</i>	

22.týden

Jak Gallasové na Frýdlansko přišli

Frýdlantský hrad a zámek, cca 1910

Jsou to věci na tom světě... Byl to Albrecht z Valdštejna, který přijal Matyáše Gallase (1588–1647) do své armády, kde se vypracoval až do říšského hraběcího stavu. A byl to právě Matyáš Gallas, který byl u zrahy Valdštejna v roce 1634 a ten byl v Chebu zavražděn. Za odměnu Gallas získal mimo jiné i frýdlantské a liberecké panství. Gallasové pak vládli na tomto území až do roku 1757. Protože nebyl mužský následník rodu, byl předán veškerý majetek švagrovi hraběti Clamovi s podmínkou zachování rodového erbu a jména. Spojení těchto rodů vzniká rod Clam-Gallasů, který vlastnil a samozřejmě ovlivňoval i větší část Jizerských hor. Gallasové byli velmi dobří-mi hospodáři. Byli to Clam-Gallasové, kteří také podporovali nadějné umělce (Beethoven, Führich) a Eduard Clam-Gallas zaměstnal K. J. Erbena k uspořádání knihovny a archivu na Frýdlantě. Titiž Clam-Gallasové přispěli dřevem z jizerských lesů k rozvoji sklářství či nechali vybudovat dvě rozsáhlé obory pro zvěř. Byli též patroni poutního místa a chrámu v Hejnicích, kde je jejich rodinná hrobka. Vlastnili Lemberk, Frýdlant, Grabštejn, zámek v Liberci, v Černousích i v Lázních Libverda, měli palác ve Vídni i v Praze. S počiny Gallasů a Clam-Gallasů se dodnes můžete setkat opravdu po celém území Jizerských hor i jejich podhůří.

Červen

2023

12 PONDĚLÍ
Antonie, Táňa

13 ÚTERÝ
Antonín

14 STŘEDA
Roland

15 ČTVRTEK
Vít, Vítek

16 PÁTEK
Zbyněk

17 SOBOTA
Adolf, Adina

18 NEDĚLE
Milan

24.týden

Johann Liebig, z tovaryše k titulu textilní baron

Liebigovo městečko, 1913

Narodil se v rodině soukenického mistra v Broumově a ačkoli chtěla mít matka ze syna kněze, na přání otce se vyučil soukeníkem. Jako tovaryš prošel část Čech, ale dostal se i do Vídně a Lince. Vrátil se do Liberce, kde začal pracovat. Byl tak schopný a ctížádostivý, že se osamostatnil a začal podnikat jako podomní obchodník. Už v roce 1822 otevřel vlastní obchod na Staroměstském (dnes Benešově) náměstí. O dva roky později kupuje malou továrnu na předměstí Liberce a rozjíždí výrobu pod názvem „*Gebrüder Liebig*“ a zásobuje téměř celou habsburskou monarchii. V roce 1841 je už firma jednou z největších v Rakousku-Uhersku a zaměstnává téměř osm tisíc tkalců. Podniká i v jiných oborech. Liberecký textilní podnik má rozlohu 10 hektarů a dává práci 2000 lidí. Spolu s kolonií továrních domů, bytů a objektů občanské vybavenosti tvořila továrna samostatnou městskou čtvrť, tzv. Liebigovo město. Johann Liebig (1802–1870) získal v roce 1866 za zásluhy o rozvoj průmyslu řád Františka Josefa I., vzápětí i řád Železné koruny a byl povýšen do rytířského stavu. O rok později získal i dědičný baronský titul. V jeho erbů najdeme včely a heslo „*Per laborem ad honorem*“ (Práci ku slávě).

26 PONDĚLÍ
Adriana, Adrian

27 ÚTERÝ
Ladislav, Ladislava

Den památky obětí komunistického režimu, 1950

28 STŘEDA
Lubomír

29 ČTVRTEK
Petr a Pavel

30 PÁTEK
Šárka

1 SOBOTA
Jaroslava

2 NEDĚLE
Patricie

Jak ve Vratislavicích narazili na kyselku?

Reklama va Vratislavskou kyselku

Minerální pramen Vratislavické kyselky objevil v údolí mezi Jabloncem nad Nisou a Libercem Karl Skollaude zcela náhodně, když v roce 1862 hloubil studnu pro svou bělírnu látek. Nezvyklou chuť vody, která chutnala podobně jako prameny v Libverdě, přisuzoval zbytkům stělného prachu, který pro hloubení ve skále použil. Až po letech jej místní lékárník překvapil, když mu řekl, že se jedná o vzácný léčivý pramen – alkalickou železitou kyselku. V roce 1893 vznikl akciový spolek vratislavických občanů, který zajistil rozbor vody a její uznání za léčivou. Podle návrhu architekta Schäfera u Rudolfova pramenu vybudovali lázeňský komplex.

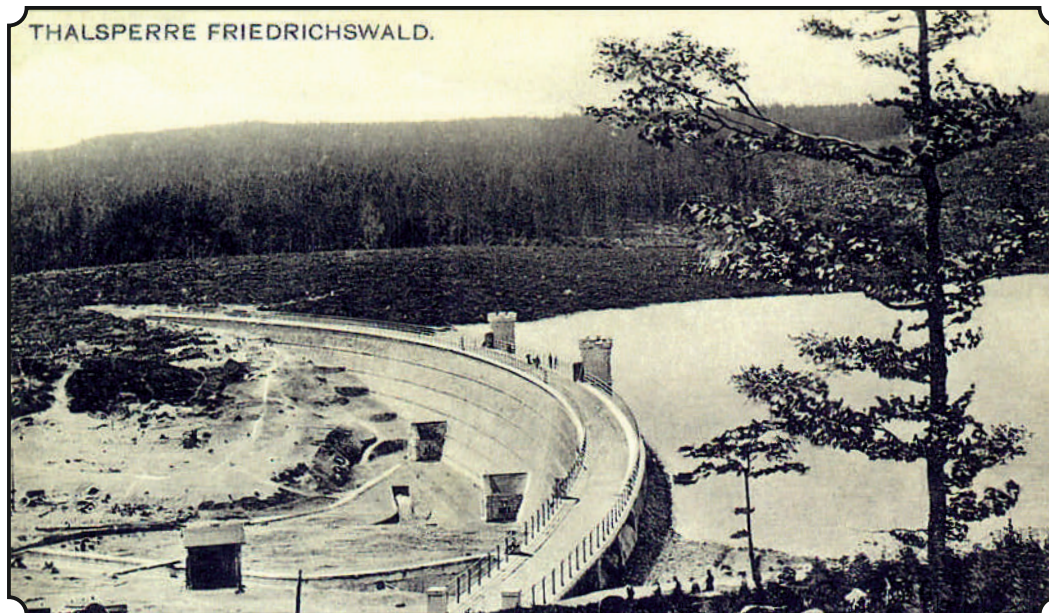
Po první světové válce koupil prameny s objekty Josef Weber. Ten lázně zrušil a začal kyselku stáčet do lahví a prodával ji pod názvem *Weber Quelle* (Weberův pramen). Ve 30. a 60. letech 20. století byly prameny prohloubeny. Když skončila druhá světová válka Vratislavickou kyselku provozovala společnost Středočeská vřídla z Bělky. Po roce 1989 byl zdroj zprivatizován a v roce 2004 došlo k úplnému zastavení výroby a areál chátral. Na lepší časy se začalo blýskat v roce 2018, kdy areál i obchodní značku koupila společnost Kitl s.r.o. Začíná se psát nová historie Vratislavické kyselky, která se tak navrácí na pulty obchodů.

Červenec

2023

3	PONDĚLÍ <i>Radomír</i>	
4	ÚTERÝ <i>Prokop</i>	
5	STŘEDA <i>Státní svátek</i>	<i>Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje, 863</i>
6	ČTVRTEK <i>Státní svátek</i>	<i>Den upálení Jana Husa, 1415</i>
7	PÁTEK <i>Bohuslava</i>	
8	SOBOTA <i>Nora</i>	
9	NEDĚLE <i>Drahoslava</i>	

27.týden

Přehrada na Černé Nise

Přehrada Bedřichov, 1907

I přehrada na říčce Černá Nisa, pramenící pod Olivetskou horou, byla vybudována v reakci na katastrofální povodeň koncem července 1897. Byla postavena podle projektu profesora Dr. Ing. Otto Intze a Ing. Leppla v letech 1902–1906. Hráz je vysoká 23 metrů, její délka je přes 340 metrů a je vyžděna z opracovaných žulových kvádrů. Stavební kámen sem byl dovážěn z lomu na bedřichovském sedle úzkokolejnou železnici. Vodní plocha má rozlohu kolem 42 hektarů a umí zadržet 2,1 milionů kubiků vody. Část této vody je odváděna potrubím až do 4,5 kilometrů vzdálené vodní elektrárny v Rudolfově, která byla rozšířena v letech 1925–1929. Stavbu Bedřichovské přehrady prováděla firma F.Ackermann až z Klagenfurtu a stavební dělníci byli najati z celé Evropy. V 80. letech 20. století bylo okolí přehrady téměř bez stromů v důsledku imisní zátěže z elektráren, spalujících nekvalitní hnědé uhlí z polských a německých dolů. Dnes už jsou břehy opět zalesněné a staly se oblíbeným místem k odpočinku i ke koupání. Rekonstrukce koruny hráze byla dokončena na podzim 2021.

Červenec

2023

24 PONDĚLÍ
Kristýna

25 ÚTERÝ
Jakub

26 STŘEDA
Anna, Anita

27 ČTVRTEK
Věroslav

28 PÁTEK
Viktor

29 SOBOTA
Marta

30 NEDĚLE
Bořivoj

30.týden

Kde pramení řeka Lužická Nisa?

Pramen Lučanské Nisy, 1930

Lužická (Lučanská) Nisa – řeka, která stéká z Jizerských hor a ovlivnila události i životy lidí v horách i pod nimi. Zdroj pitné vody... Její voda poháněla mlýnská kola i řemenice v textilkách, brusírnách skla a pilách. Voda, která brala v době povodní domy i lidské životy. Voda, již se používalo k barvení látek... Voda, bez které by života nebylo. Nisa, která teče přes Jablonec, Liberec (tady se slévá s Černou Nisou), Hrádek, Žitavu, Zhořelec a po 252 kilometrech se vlévá do Odry a pak – jako její součást – mizí ve vlnách Baltského moře.

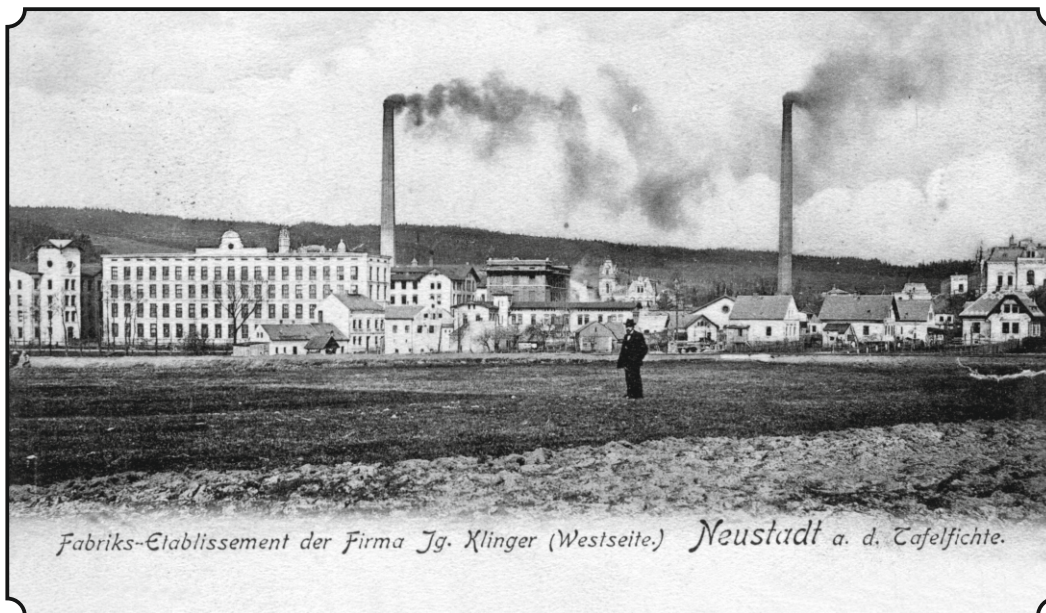
Označit místo, kde pramení řeka Nisa, tedy prameniště v hájku východně od osady Nová Ves nad Nisou (*Neudorf*), chtěli členové nově založeného novoveského okrašlovacího spolku už v roce 1899. Nedohodli se ale tehdy s majitelem pozemku. To se jim povedlo až 29. června 1930. Události se zúčastnil sám jablonecký starosta Fischer a řada dalších významných osobností. Žulový kámen, dopravený sem z Bukové hory, nesl skromný nápis *Neissequelle, 1930*. V roce 1980 nápis překryla bronzová deska s nápisem českým. Ta dlouho nevydržela a o třicet let později sem byla umístěna nová kamenná deska: *Pramen Nisy / Neissequelle / Źródło Nysy / 2010*.

Srpen

2023

7	PONDĚLÍ <i>Lada</i>
8	ÚTERÝ <i>Soběslav</i>
9	STŘEDA <i>Roman</i>
10	ČTVRTEK <i>Vavřinec</i>
11	PÁTEK <i>Zuzana</i>
12	SOBOTA <i>Klára</i>
13	NEDĚLE <i>Alena</i>

32.týden

Textilní magnáti Klingerové by se asi divili...

Novoměstská Klingerova továrna

Už v 18. století provozoval Johann Georg Klinger tkalcovnu na Rumbursku. Jeho syn Johann Anton byl podnikavější a zřídil si tkalcovskou manufakturu v Dětrichově u Frýdlantu. Tady se usadil a oženil se s Marií Theresií Neumannovou. Svěho syna pojmenovali Ignaz. Vyučil se u otce tkalcem a velmi mlád řídil Blumrichovu textilní továrnu ve Frýdlantě. V roce 1839 založil vlastní firmu. Postupně zaměstnal 1500 domácích tkalců a přestěhoval se do Nového Města pod Smrkem, kde koupil továrnu ve Frýdlantské ulici a zahájil tu výrobu na 150 mechanických stavech. Ignaz Klinger v roce 1872 umírá a firmu dále vedou synové Oskar, Edmund a Ottomar. Ti v Novém Městě vybudovali obří prosperující textilní podnik s veškerým zázemím i pro svoje zaměstnance. Podíleli se na výstavbě městských lázní, chudobince, podporovali místní spolky. Klingerové měli i dvě továrny v Mladé Boleslavi, v roce 1901 postavili velkou továrnu také v Chrástavě. Firma měla zastoupení a vyvážela zboží prakticky do celého světa. V roce 1898 propůjčil císař František Josef I. Ottomarovi a Oskarovi šlechtický titul za pokrokové a sociální aktivity. Textilka vyráběla pod jménem Textilana až do roku 2003. V posledních letech byla novoměstská Textilana srovnána se zemí a chrastavská Klingerova textilka už dávno textil nevyrobí.

Srpen

2023

14 PONDĚLÍ
Alan

15 ÚTERÝ
Hana

16 STŘEDA
Jáchym

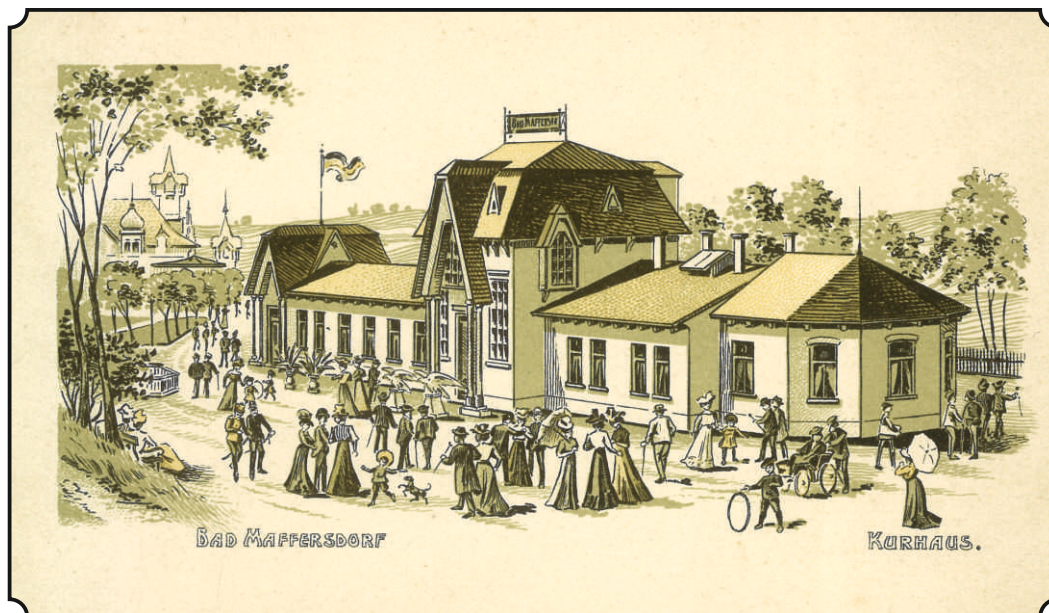
17 ČTVRTEK
Petra

18 PÁTEK
Helena

19 SOBOTA
Ludvík, Luis

20 NEDĚLE
Bernard

33.týden

Léčebné lázně ve Vratislavicích

Vratislavické léčebné lázně, 1909

Třicet let po objevení léčivého Rudolfova pramene v *Maffersdorfu*, tedy Vratislavicích, byla založena akciová společnost občanů, která tu vybudovala honosné lázně podle projektu architekta Schäfera. V budově postavené v novorenesančním stylu s věžičkou byly kromě léčivé vody nabízeny rašelinové, parní a perličkové koupele. Pro hosty byla postavena i restaurace s tanečním sálem, prosklenou terasou a hostinské pokoje pro klienty s delším pobytem. Lázně měly i svůj ne příliš rozsáhlý park a jezírko s vodotryskem. Samotný železitý pramen byl pojmenován podle korunního prince Rudolfa.

Reklamní materiály hlásaly, že vratislavická léčivá voda povzbuzuje chuť k jídlu, příznivě pomáhá ke krvetvorbě a zlepšuje funkci jater. Přesto si lázně nevybudovaly takový věhlas jako ty v Libverdě a po ukončení první světové války byly novým majitelem Josefem Weberem uzavřeny z důvodu nerentability.

Od té doby se kyselka stáčela jen do lahví a byla prodávána pod názvem *Weber Quelle*, později Vratislavická kyselka. V roce 2022 bylo po dlouhém období devastace objektů „kyselky“ opět obnoveno stáčení lahodného nápoje společností Kitl s.r.o. v přírodní podobě a s příchutí pomeranče či citrónu.

Září

2023

4	PONDĚLÍ <i>Jindřiška, Rozálie</i>
5	ÚTERÝ <i>Boris</i>
6	STŘEDA <i>Boleslav</i>
7	ČTVRTEK <i>Regína</i>
8	PÁTEK <i>Mariana</i>
9	SOBOTA <i>Daniela</i>
10	NEDĚLE <i>Irma</i>

36.týden

Zřízení rozhledny na Königshöhe

Rozhledna s chatou na Královce, 1908

S koncem 19. století přišel i čas vzestupu různých zájmových a tedy i turistických a horských spolků, které se angažovaly ve výstavbě prvních rozhleden. Jednoduchá vyhlídková věž pod výšinou *Köningshohe*, přejmenovanou po roce 1945 na Královku, byla vystavěna sekci horského spolku z nedalekého Janova (*Johannesberg*). Realizace díla byla svěřena tesaři Ignazi Hornovi podle plánu stavitele Josefa Appelta v roce 1888. A protože sem proudily řady nadšených turistů ze širokého okolí nejen z jizerskohorského podhůří, jen pár metrů od věže o dva roky později postavil Štefan Streit horskou chatu s občerstvením.

Dřevěná věž podlehl v roce 1906 vichřici. Neuplynul ani rok a na jejím místě byla vybudována bytelná dvacet tři metrů vysoká rozhledna ze žulových kvádrů, která tu stojí dodnes. Má svoji stavební zvláštnost v podobě klasického krovu domu. Stavba dělá dojem, že na vysokém kamenném pilíři stojí secesní vilka. Hospoda v 30. letech 20. století vyhořela, ale díky své oblíbenosti tady vyrostla hned nová a větší. Oba objekty prošly zásadní rekonstrukcí, bylo přistaveno wellness centrum a místo je jedním z nejčastějších cílů návštěvníků Jizerských hor.

Září

2023

11 PONDĚLÍ
Denisa, Denis

12 ÚTERÝ
Marie, Mia

13 STŘEDA
Lubor

14 ČTVRTEK
Radka

15 PÁTEK
Jolana

16 SOBOTA
Ludmila

17 NEDĚLE
Naděžda, Naďa

37.týden

Počátky automobilismu v Jizerkách na počátku 20. století

Smědava, 1937

Ani se tomu nechce věřit, jak rychle to šlo... Ptáte se co? No přechod dopravy od koňských spřežení a roztrhaných bot k používání automobilů. Pohlednice z 30. let 20. století od horské chaty Smědava to spolehlivě dokazuje. To už před chatou na parkovišti byla dokonce vybudována čerpací stanice. Ale víte, že jedním z prvních výrobců automobilů v celém Rakousku-Uhersku byla firma RAF (Reichenberger Automobil-Fabrik)? Linsérova továrna se slévárnou v Liberci (založena 1858), přešla na přelomu století k výrobě motorových kol a motocyklů Zeus. Od listopadu 1907 začala s výrobou podvozků automobilů pod značkou RAF. U zrodu této firmy byli liberečtí průmysloví magnáti Theodor von Liebig, Willi Ginzkey a Oskar von Klinger. Podvozky s motorem fy. Knight karosovalo i několik dalších firem. Vznikala vozidla – osobní, sportovní, speciální a nákladní. Také se na ně montovaly karoserie omnibusů, tedy automobilů zajišťujících přepravu lidí. Automobily RAF se dodávaly do celé Evropy a jeden vůz vlastnil i císař František Josef I. Po 1. světové válce byla výroba převedena do Mladé Boleslavi do firmy Laurin & Klement. Liberecká automobilka RAF vyrobila kolem 3000 vozů.

Září / Říjen

2023

25 PONDĚLÍ
Zlata

26 ÚTERÝ
Andrea

27 STŘEDA
Jonáš, Damián

28 ČTVRTEK
Václav, Václava

Státní svátek – Den české státnosti, 935

29 PÁTEK
Michal, Michael

30 SOBOTA
Jeroným

1 NEDĚLE
Igor

39.týden

Příběh obřího sudu nad Libverdou

Hausmannův obří sud, 1965

Není sud, jako sud... Stefana Hausmanna z Přebytku doslova okouzila stavba obřího sudu na Javorníku, která tam stála už od roku 1899. Javornický sud sloužil původně jako vinárna na Jubilejní výstavě u příležitosti 50. let vlády Františka Josefa I. Po výstavě jej zakoupil nadšený hostinský Huebel z Dlouhých Mostů a nechal ho vlakem převézt z Vídně až do Liberce.

Hausmann dlouho snil o podobném, až nakonec oslovil stavitele Antona Luxe z Frýdlantu, který vyhotovil projekt na stavbu restaurace ve tvaru sudu. Stavební povolení bylo vydáno v srpnu 1930 a zedníci i tesaři započali stavbu atypické budovy. K zahájení provozu došlo o masopustní slavnosti 1. února 1931. Tak rychle se tehdy stavělo. Nezůstalo ale jen u sudu a časem byla přistavěna budova, která rozšířila restauraci a nabídla i několik hostinských pokojů. V sedmdesátých letech 20. století prošel sud celkovou rekonstrukcí. Byl celý rozebrán, některé dřevěné části byly vyměněny a následně byl opět složen. Poté, co obří sud na Javorníku nad Dlouhým Mostem v roce 1974 vyhořel, stal se jeho libverdský kolega jedinou podobnou stavbou na území tehdejšího Československa.

Říjen

2023

9	PONDĚLÍ <i>Štefan, Sára</i>
10	ÚTERÝ <i>Marina</i>
11	STŘEDA <i>Andrej, Andreas</i>
12	ČTVRTEK <i>Marcel</i>
13	PÁTEK <i>Renáta</i>
14	SOBOTA <i>Agáta</i>
15	NEDĚLE <i>Tereza, Terezie</i>

41.týden

Unikátní kořenovská ozubnicová železnice

Jizerský viadukt, 1909

Pro lidi, žijící v údolích mezi Jizerskými horami a Krkonoši byla výstavba železnice z Tanvaldu do Kořenova a dále do *Hirschbergu* (dnes Jelenia Góra) v roce 1902 opravdovým spojením se světem.

Právě úsek z Tanvaldu do Kořenova je dodnes jedinou ozubnicovou železnici v České republice, která překonává na sedmi kilometrech úctyhodné převýšení 235 metrů. Na trati muselo být vybudováno několik mostů a proraženy čtyři tunely. Unikátní železniční cestu postavila společnost Liberecko-jablonecké dráhy jako spojkou Liberecka a Dolního Slezska, odkud se do průmyslového kraje vozily hlavně nerostné suroviny.

Tať tehdy spojila rakousko-uherské a pruské železnice. Až do Kořenova byla trať dokonce elektrifikovaná a jezdily po ní velmi moderní soupravy. V době největší slávy byl z Kořenova pravidelně vypravován i přímý expres "*Rübezahl*" (Krkonoš), který jezdil až do Wroclawi. Provoz přes hranice byl ukončen v roce 1945.

Snímek zachycuje 28 metrů vysoký tzv. Jizerský viadukt, kterým vlaky překonávají kamenité koryto řeky Jizery a pak vjíždějí do 280 metrů dlouhého tunelu. Dále pokračují přes Novosvětský průsmyk (885 mn.m.) do Slezska.

Říjen

2023

23 PONDĚLÍ
Teodor

24 ÚTERÝ
Nina

25 STŘEDA
Beáta

26 ČTVRTEK
Erik, Erich

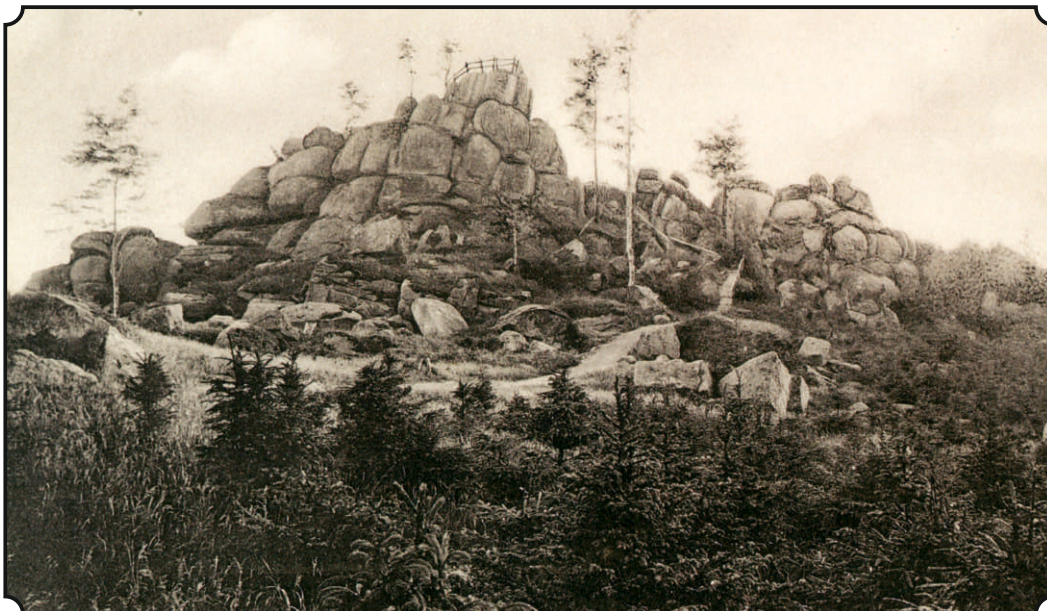
27 PÁTEK
Šarlota, Zoja, Zoe

28 SOBOTA
Státní svátek

Den vzniku samostatného československého státu, 1918

29 NEDĚLE
Silvie, Sylva

43.týden

Kde bydlel v Jizerkách drak?

Výhlídka na Dračím vrchu, 1902

V nadmořské výšce 675 metrů se mezi Kateřinkami a Fojtkou vypíná zvrásněné žulové skalisko s vyhlídkou zvané dnes Dračí kámen (*Drachstein*). Lidé žijící v jizerském podhůří si po staletí vyprávěli pověst o drakovi, který tu prý ve skalní slují bydlel a každoročně si vybíral po okolí oběť mezi mladými krásnými dívkami. A to až do doby, než jej smrtelně zranil lesní adjunkt, jehož milou měl drak také sežrat. Ve smrtelné křeči drak svými drápy rozškrábal skálu a rozházel kamení po okolí.

Dávno tomu... Když se do této oblasti lidé přestali bát chodit, zjistili, že z rozeklaných skal je krásný výhled do okolí. A tak v roce 1902 členové Německého horského spolku pro Ještědské a Jizerské hory nechali vytesat na skalní vyhlídku schody a vrchol osadili kovovým zábradlím. Tehdy byly skály zcela obnažené, dnes je pomalu pojímá les.

Dračí kámen se stal a dodnes je oblíbeným místem turistů, aby se odtud rozhlédli na Ještědský hřbet a široké údolí Jeřice a Nisy. Pohled k severu pak nabízí výhled na jizerské lesy pod Brdem a Milířem.

Říjen / Listopad

2023

30 PONDĚLÍ
Tadeáš

31 ÚTERÝ
Štěpánka

1 STŘEDA
Felix

2 ČTVRTEK
Tobiáš, Památka zesnulých

3 PÁTEK
Hubert

4 SOBOTA
Karel, Karla

5 NEDĚLE
Miriam

44.týden

Clam-Gallasovský zámček na Smědavě

Chata na Smědavě, 1906

Když dnes dorazíme na Smědavu – výchozí místo pro letní i zimní výlety na Jizerku, Jizeru či Smrk – najdeme tu placené parkoviště a dočasnou samoobslužnou restauraci. První stavení tzv. *Wittighaus* u prameniště Bílé a Černé Smědě bylo postaveno už v době napoleonských válek v roce 1814. Obživou bylo jejím obyvatelům dřevařství a pastevectví, ale už po dvaceti letech tady nabízeli horalé i první občerstvení náhodným poutníkům.

Stavba byla mnohokrát přistavována a měnila tvar. V roce 1910 postavili Clam-Gallasové v jejím sousedství honosný dřevěný lovecký zámček, který sloužil jako fořtovna a poskytl útočiště i c.k. financům.

Po vzniku samostatného Československa získalo místo počestný název Pod Vítkou, změněný za krátko na Smědavu. Ve 30. letech 20. století byly pozemky a stavba Clam-Gallasům vyvlastněny. 16. června 1932 chata do základů shořela a v roce 1935 na původních základech vyrostla chata, kterou jsme znali donedávna.

Po poválečném znárodnění získal boudu podnik Státní lesy. A od roku 1998 byla v rukou soukromého majitele, provozující tady oblíbené horské pohostinství. Rok 1969 znamenal ohnivou pohromu i pro zámček. V roce 2021 byla bouda z roku 1935 rozebrána a v současnosti probíhá výstavba nové horské chaty Smědava.

27 PONDĚLÍ
*Xenie*28 ÚTERÝ
*René*29 STŘEDA
*Zina*30 ČTVRTEK
*Ondřej*1 PÁTEK
*Iva*2 SOBOTA
*Blanka*3 NEDĚLE
Svatoslav

Radnice v Novém Městě pod Smrkem

Novoměstská radnice, cca 1930

České Nové Město (*Böhmische Neustadt*) – pojmenované dnes Nové Město pod Smrkem – bylo založeno horníky v roce 1584. A už v roce 1619 s jistotou stála v jižní části velkého náměstí i novoměstská radnice. Ta původní byla dřevěná s hrázděným patrem, věží s hodinami a zvonek. Poprvé radnice vyhořela v roce 1653, byla postavena znovu a přesně po sto letech vyhořela podruhé. A zase si novoměstští postavili novou s masardovou střechou. Kromě kanceláří v ní byl i výčep, hokynářství, palírna, stáje i taneční sál.

V roce 1861 bylo nahrazeno zchátralé hrázděné patro cihlovým a zároveň došlo i k výměně mansardové střechy za sedlovou. I věž doznala změn – byla polygonální a neměla jehlanovou střechu. Nadále tu sídlil rychtář, rada, městští úředníci a horní úřad.

Radnice tu fungovala až do roku 1945. Po válce se úřad přesunul do budovy bývalého okresního soudu (kde se nachází dodnes) a z radnice se stalo skladiště. Snad zde byla dokonce i výkupna druhotných surovin. Poslední březnový den 1948 radnice opět hořela a to byl její definitivní konec. Zdi byla zbourány a celá plocha náměstí byla upravena na park.

Prosinec

2023

4	PONDĚLÍ <i>Barbora, Barbara, Bára</i>
5	ÚTERÝ <i>Jitka</i>
6	STŘEDA <i>Mikuláš, Nikolas</i>
7	ČTVRTEK <i>Ambrož, Benjamin</i>
8	PÁTEK <i>Květoslava</i>
9	SOBOTA <i>Vratislav</i>
10	NEDĚLE <i>Julie, Juliana</i>

49.týden

V létě, v zimě na Hubertově boudě

Hubertova bouda, 1918

„Hubertka“ patří k nejstarším turistickým chatám v Jizerských horách. Byla postavena ještě za Rakouska-Uherska v roce 1906. Ale už na přelomu století, kdy nastal doslova „turistický boom“, tady stála dřevěná bouda, kde bylo nabízeno poutníkům základní občerstvení. To tady býval čirý turistický ruch, v létě se tu zastavovali návštěvníci hory Smrk či nedalekých Kočičích kamenů, v zimě odsud sjížděli lidé na saních do Bílého Potoka a do Libverdy. Po roce 1945 tady byla ubytovna zaměstnanců státních lesů, později po řadu let sloužila chata – ostatně jako další jizerskohorské objekty – coby podnikové rekreační zařízení. Od roku 1972 byla bouda opět přístupná pro všechny a provozovali ji hejníctví turisté. Kočičí kameny, které byly v prvopočátku také známé pod názvem Tulení kameny, se nacházejí jihovýchodně od chaty a v roce 1923 byly zásluhou Německého horského spolku zpřístupněny široké veřejnosti. Jen pár set metrů západně od Hubertovy boudy našel svou smrt libverdský řezník Heinrich Hermann, když byl při lovu zasažen náhodnou střelou. Bylo tomu v roce 1905 a dodnes tady stojí žulový balvan, který nápisy tuto událost připomíná.

Prosinec

2023

18 PONDĚLÍ
Miloslav

19 ÚTERÝ
Ester

20 STŘEDA
Dagmar

21 ČTVRTEK
Natálie

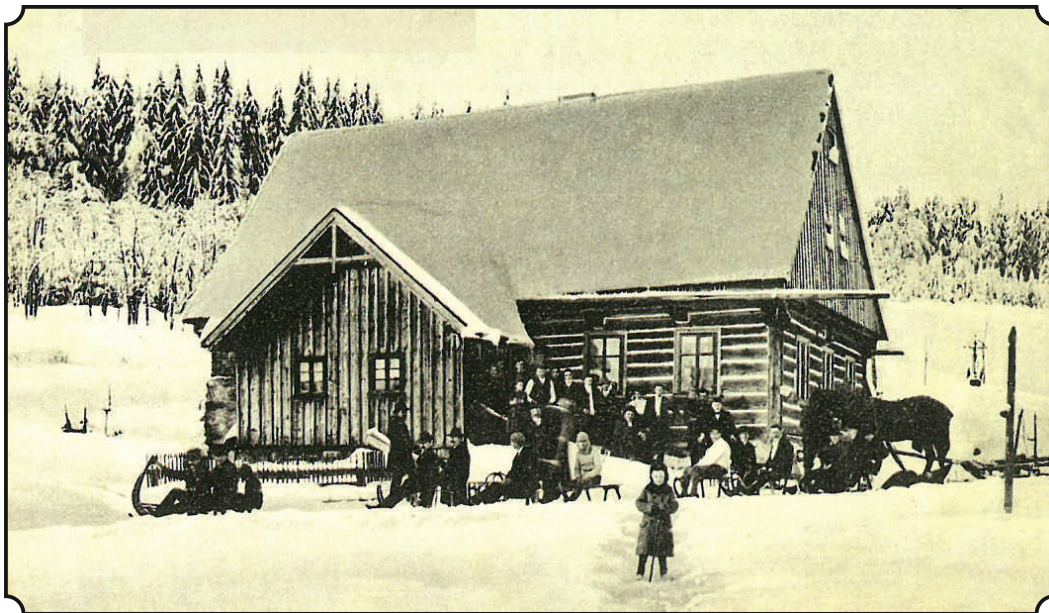
22 PÁTEK
Šimon, Simon

První zimní den

23 SOBOTA
Vlasta

24 NEDĚLE
Adam a Eva, Štědrý den

51.týden

Mariánskohorské boudy

Mariánskohorské boudy, 1906

První chalupa pod Mariánskou horou, tři kilometry nad Josefovým Dolem, byla postavena už v roce 1705 z iniciativy hrabat Desfoursů, kterým toto území prodal v roce 1628 Albrecht z Valdštejna. Na vymýcené horské pasece se původně pásla panská stáda dobytka. Zdejší klimatické podmínky ale nebyly pro pastvu vhodné, a tak majitelé chalupu po čtyřech letech prodali Fritzovi Mitlehnerovi (od jeho jména byl odvozen i pozdější název Fritzovy boudy). Prodej měl řadu podmínek, např. hlídání panského lesa před pytláky a zloději dřeva. Během dvou desítek let tady vyrostlo několik dalších stavení. Obyvatelé této odlehle osady se živili jak pastevectvím, tak i číhařstvím, dřevorubectvím, výrobou dřevěného uhlí a kamenictvím. Během rozkvětu turistiky v druhé polovině 19. století si postupně přivydělávali i službami pro návštěvníky hor. V čp. 65 byl zřízen hostinec, kde prodávali oblíbenou jalovcovou pálenku, pašovanou sem z Pruska. V zimě místní horalové svázeli turisty na saních rohačkách dolů do Josefova Dolu. Zánik osady přinesl až konec druhé světové války. Němečtí obyvatelé byli nuceni odejít, část chalup zchátrala či vyhořela. Dnes se tady nacházejí čtyři stavby.

Prosinec

2023

25 PONDĚLÍ
Boží hod vánoční, 1. svátek vánoční

26 ÚTERÝ
Štěpán, 2. svátek vánoční

27 STŘEDA
Žaneta

28 ČTVRTEK
Bohumila

29 PÁTEK
Judita

30 SOBOTA
David

31 NEDĚLE
Silvestr, Melanie

52.týden

Labutí jezírko s Rybářskou baštou

Rybářská bašta na jezírku v Liberci, 1918

Už v letech 1889–1891 nechal místní spolek přírody vybudovat v údolí pod dnešními Lidovými sady vodní nádrž, tzv. Labutí jezírko s ostrůvkem. To se stalo oblíbeným místem k nedělním vycházkám Liberečanů.

Do jezírka byla vysazena spousta ryb a počátkem 20. století byl na břehu vybudován romanticky pojatý altán, který zprvu sloužil jako půjčovna pramců a místo k odpočinku. V zimě tady sportuchtiví občané zase našli místo pro bruslení. Zoologická zahrada v Liberci, která se nachází nad jezírkem má dlouhou historii. Už v roce 1904 zřídil Ornitologický spolek pro Severní Čechy v parku v Lidových sadech veřejnou ptačí voliéru a rok 1919 je považován za oficiální datum vzniku zoologické zahrady. Dnes se ZOO rozkládá na 14 hektarech a chová přes 170 druhů zvířat v celkovém počtu více než 1400 kusů.

Půjčovnu lodiček po letech zanedbání oživil podnik Restaurace a jídelny Liberec v roce 1974 a otevřel tady restauraci Rybářská bašta. Jezírko i restaurační podnik prošel celkovou rekonstrukcí v letech 1996. Dnes v objektu funguje stylově upravená restaurace nabízející opravdové gastronomické zážitky nejen z ryb.

Pro rok 2024 bych si přál, abychom měli jen podobné okrašlovací starosti, jako měli naši předkové před 120 lety!